

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/14/14/98

POLACY O REFORMIE TERYTORIALNEJ KRAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

-
- ◆ Społeczeństwo nie podziela opinii rządu na temat wagi reformy terytorialnej. Tylko 9% respondentów uważa, że jest to sprawa bardzo ważna i powinna być załatwiona w pierwszej kolejności. Ponad połowa ankietowanych uznaje ją za kwestię nie wymagającą pośpiechu albo drugorzędną, a więcej niż co czwarty badany (27%) neguje potrzebę dokonywania zmian w podziale kraju.
 - ◆ Spośród poddanych pod ocenę respondentów kilku koncepcji reformy terytorialnej kraju żadna nie cieszy się poparciem bezwzględnej większości. Najwięcej zwolenników mają już sprawdzone sposoby podziału: obecnie istniejący (34%) oraz poprzedni, sprzed reformy w roku '75 (27%). Wyraźnie mniej osób popiera natomiast koncepcję dwudziestu pięciu lub dwunastu województw, dzielących się na powiaty i gminy (po 13%).
 - ◆ Zdecydowanym poparciem społecznym (82%) cieszy się koncepcja finansowania województw ze środków wypracowanych na danym terenie. Centralny rozdział środków finansowych pomiędzy województwa znajduje nieco większe uznanie wśród osób z wyższym wykształceniem, kadry kierowniczej i inteligencji oraz mieszkańców największych miast.
 - ◆ Gdyby w najbliższym czasie odbywało się referendum dotyczące reformy podziału terytorialnego kraju, najwięcej osób (40%) głosowałoby za zmniejszeniem liczby województw i utworzeniem powiatów samorządowych. Mniej zwolenników miałyby utrzymanie *status quo* w dziedzinie podziału kraju (30%), natomiast stosunkowo niewielu badanych (14%) wybrałoby rozwiązanie kompromisowe - pozostawienie obecnej liczby województw i utworzenie w ich ramach powiatów samorządowych.

Premier Jerzy Buzek w swoim *exposé* stwierdził: „Szliśmy po władzę, aby oddać ją ludziom”. Słowa te obligują niejako rząd i koalicję do przeprowadzenia reformy ustrojowo-terytorialnej kraju, której nie udało się zrealizować ich poprzednikom. Kwestia nowego podziału terytorialnego kraju i scedowania dużej części uprawnień na samorządy lokalne - powiatowe i gminne - wzbudza jednak wiele kontrowersji. Spory wywołuje przede wszystkim liczba proponowanych województw oraz - w mniejszym stopniu - zasadność tworzenia powiatów. O ile jednoznacznie przeciwni powiatom są w zasadzie tylko politycy PSL, o tyle w sprawie liczby województw opinie są podzielone nawet wśród poszczególnych polityków AWS, generalnie przychylniej reformie. Sprawa nowego podziału terytorialnego jednak nie tylko dzieli, ale i łączy - zdarza się, że politycy reprezentujący skrajne opcje przemawiają „jednym głosem” w obronie województw zagrożonych likwidacją.

Przeciwnicy radykalnego zmniejszenia liczby województw argumentują, że doprowadziłoby ono do rozbicia jedności państwa i ograniczyłoby szanse rozwoju miastom, które utraciłyby status województwa. Zwolennicy reformy twierdzą natomiast, że przyniesie ona korzystne efekty w postaci decentralizacji kraju, a co za tym idzie - zmiany systemu finansów publicznych, stworzenia polityki regionalnej - oraz będzie sprzyjać tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego.

Rząd Jerzego Buzka skłania się najsilniej ku koncepcji dwunastu województw podzielonych na powiaty i gminy, popieranej ponadto przez dużą część UW. Licznych zwolenników ma też propozycja ograniczenia liczby województw do siedemnastu - akceptowana przez znaczną część SLD - lub dwudziestu pięciu - mająca znaczne poparcie wśród polityków AWS, przede wszystkim związanych z ZChN. Pomimo kontrowersji wokół przyszłej liczby województw, sprawa reformy terytorialnej wydaje się przesądzona. Rząd zapowiedział przygotowanie w najbliższym czasie pakietu reformatorskich ustaw i zamierza przeprowadzić jeszcze w tym roku wybory do rad powiatowych i sejmików wojewódzkich.

Czy Polacy przypisują tej kwestii równie duże znaczenie? Czy uważają, że zmiana liczby województw jest konieczna, a jeśli tak - który wariant przyszłego podziału terytorialnego preferują? Odpowiedzi na te i inne pytania dotyczące kwestii reformy terytorialnej przynosi styczniowy sondaż CBOS¹.

REFORMA TERYTORIALNA - PRIORYTET RZĄDOWY CZY SPOŁECZNY?

Jak wspomnieliśmy na wstępie, sprawa reformy podziału terytorialnego kraju została uznana przez rząd za kwestię priorytetową, wymagającą jak najszybszego rozwiązania. Społeczeństwo wydaje się jednak nie podzielać tej opinii. Tylko co jedenasty respondent uważa, że - ze względu na swoją wagę - jest to sprawa, którą należy załatwić w pierwszej kolejności, niespełna co trzeci przyznaje natomiast, że jest to kwestia ważna, ale nie wymagająca pośpiechu. Jedna czwarta ankietowanych uznaje reformę terytorialną za sprawę mało ważną, drugorzędną, a jeszcze więcej osób przychyliła się do opinii, że w ogóle nie ma potrzeby dokonywania zmian w podziale kraju.

Tabela 1

w procentach

Mówi się o konieczności dokonania zmian w podziale administracyjnym kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie nowego podziału terytorialnego kraju jest sprawą:	Wskazania według terminów badań		
	III '91	IV '93	I '98
— bardzo ważną, należy ją załatwić w pierwszej kolejności	7	4	9
— ważną, ale można ją rozpatrywać bez pośpiechu	29	23	31
— mało ważną, można spokojnie odłożyć ją na później	33	36	24
W ogóle nie ma potrzeby dokonywania zmian w podziale kraju	25	36	27
Trudno powiedzieć	6	1	8

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (92) przeprowadzono w dniach 16-20 stycznia '98 na 1153-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

W ostatnich latach sprawa nowego podziału terytorialnego często gościła na pierwszych stronach gazet. Polacy mieli możliwość zapoznania się zarówno z argumentami przeciwników, jak i zwolenników poszczególnych koncepcji. W dyskusji na ten temat brały też aktywny udział środowiska lokalne, a sprawę utraty prestiżu miasta wojewódzkiego czy awansowanie miasteczka do roli powiatu często postrzegano w sposób bardzo emocjonalny. Dyskusje te nie pozostały bez wpływu na ocenę wagi kwestii reformy terytorialnej kraju. W stosunku do roku '93 wyraźnie wzrosła liczba osób uznających tę sprawę za ważną, zmalał natomiast odsetek stwierdzających brak potrzeby dokonywania zmian w podziale terytorialnym. Zmiany te mogą też wynikać z tego, że w ostatnich latach wiele istotnych społecznie spraw zostało rozwiązanych, co pozwoliło dostrzec wagę innych kwestii, w tym podziału terytorialnego kraju.

Wagę tej kwestii w największym stopniu doceniają osoby o wyższym statusie społeczno-zawodowym: badani z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza i inteligencja, prywatni przedsiębiorcy. W grupach zawodowych przeciwnikami zmian są przede wszystkim rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani.

Sposób postrzegania istotności sprawy nowego podziału terytorialnego zróżnicowany jest w poszczególnych regionach kraju. Ważną kwestią jest ona przede wszystkim dla mieszkańców regionu północnego i południowo-wschodniego, za mało istotną uważają ją respondenci z regionu zachodniego, natomiast badani reprezentujący region środkowo-zachodni i wschodni najczęściej przychylają się do opinii, że w ogóle nie ma potrzeby dokonywania zmian w podziale kraju. Wśród mieszkańców ośrodków różnej wielkości wyróżniają się respondenci z największych miast, przekonani o wadze kwestii i konieczności szybkiego jej rozwiązania, oraz ze wsi - negujący potrzebę zmian.

Nowy podział terytorialny kraju jest ideą zdecydowanie bliższą prawicy niż lewicy. Za sprawę ważną uważają go znacznie częściej osoby o prawicowych poglądach politycznych, natomiast badani identyfikujący się z lewicą przypisują mu małą wagę bądź w ogóle negują jego potrzebę.

W kwestii zmian w podziale terytorialnym kraju rząd Jerzego Buzka może liczyć na poparcie elektoratów obu ugrupowań koalicyjnych. Zwolennicy AWS i Unii Wolności mają na ten temat podobne poglądy: dominuje wśród nich opinia, że jest to sprawa ważna, choć raczej uważana za nie należącą do najpilniejszych niż za pierwszoplanową. Podobną opinię wyraża stosunkowo wielu sympatyków SLD, jednak dość liczną grupę wśród nich stanowią również osoby nieprzychylnie reformie bądź przypisujące jej małą wagę. Zdecydowanie przeciwni reformie są natomiast sympatycy PSL - więcej niż połowa z nich uważa, że nie ma potrzeby dokonywania takich zmian.

Tabela 2

w procentach

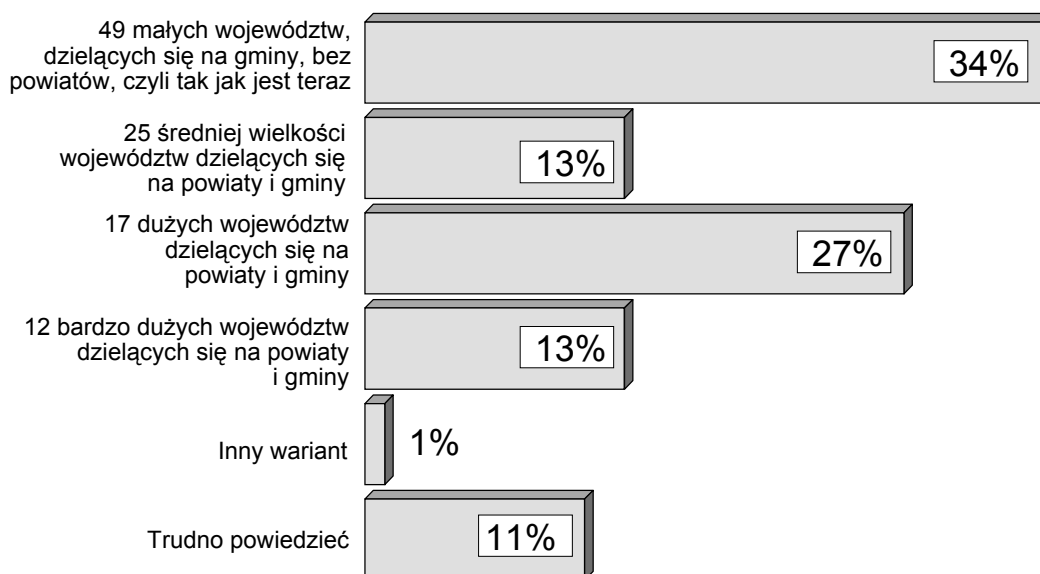
Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie nowego podziału terytorialnego kraju jest sprawą:	Wskazania elektoratów największych ugrupowań politycznych				
	UW	AWS	SLD	PSL	UP
— bardzo ważną, należy ją załatwić w pierwszej kolejności	17	16	4	2	8
— ważną, ale można ją rozpatrywać bez pośpiechu	46	41	37	20	30
— mało ważną, można ją spokojnie odłożyć na później	24	21	32	11	29
W ogóle nie ma potrzeby dokonywania zmian w podziale kraju	10	15	25	57	26
Trudno powiedzieć	3	7	2	10	7

W tabeli uwzględniono ugrupowania, które uzyskały co najmniej 5% wskazań.

SPÓŁECZNIE PREFEROWANE KONCEPCJE PODZIAŁU TERYTORIALNEGO

Spośród poddanych pod ocenę respondentów kilku koncepcji reformy terytorialnej kraju żadna nie cieszy się poparciem bezwzględnej większości badanych. Najwięcej zwolenników mają jednak już sprawdzone sposoby podziału: obecnie istniejący oraz poprzedni, sprzed reformy w roku '75. Zdecydowanie mniej osób popiera natomiast koncepcję dwudziestu pięciu lub - najbliższą rządowi - dwunastu województw, w obu przypadkach dzielących się na powiaty i gminy.

RYS. 1. KTÓRY Z PONIŻEJ PRZEDSTAWIONYCH SPOSOBÓW PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO KRAJU UWAŻA PAN(I) OSOBIŚCIE ZA NAJLEPSZY?

Ogólnie rzecz biorąc, zmniejszenie liczby województw - abstrahując od postulowanej ich liczby - i wprowadzenie podziału na powiaty popiera ponad połowa badanych. Warto w tym miejscu wspomnieć, iż opinie dotyczące zasadności utworzenia powiatów są podzielone: za ich wprowadzeniem opowiada się 41% badanych, przeciwko temu jest 47%, pozostali zaś nie mają zdania w tej sprawie.

Zwolennikami utrzymania *status quo* w kwestii podziału terytorialnego kraju są przede wszystkim mieszkańcy wsi (44%) i rolnicy (55%). Koncepcja ta jest ponadto bliższa osobom negatywnie oceniającym swoje warunki materialne (41%), badanym z wykształceniem najwyżej zasadniczym zawodowym oraz respondentom o niezdefiniowanych poglądach politycznych (46%). Wśród mieszkańców poszczególnych regionów Polski za utrzymaniem obowiązującego obecnie podziału optują przede wszystkim ankietowani z regionu środkowozachodniego i wschodniego.

Poparciem dla koncepcji dwudziestu pięciu województw wyróżniają się tylko najmłodszy respondenci (21%). Za powrotem do podziału terytorialnego obowiązującego do roku '75 opowiadają się przede wszystkim osoby z wyższym wykształceniem (38%), kadra kierownicza i inteligencja, prywatni przedsiębiorcy (po 34%), mieszkańcy regionu północnego (36%). Idea ta jest najbliższa respondentom deklarującym prawicowe poglądy polityczne (35%). Rządowa koncepcja dwunastu województw dzielących się na powiaty i gminy znajduje również szczególne uznanie u badanych o wyższym statusie społeczno-zawodowym. Przychylni są jej ponadto mieszkańcy największych miast (23%).

Odmienne preferencje co do podziału terytorialnego kraju mają zwolennicy poszczególnych ugrupowań politycznych.

Tabela 3

w procentach

Który z poniżej przedstawionych sposobów podziału administracyjnego kraju Pan(i) osobiście uważa za najlepszy?	Wskazania elektoratów największych ugrupowań politycznych				
	UW	AWS	SLD	PSL	UP
49 małych województw, dzielących się na gminy, bez powiatów, czyli tak jak jest teraz	17	27	28	51	29
25 średniej wielkości województw dzielących się na powiaty i gminy	14	12	17	12	20
17 dużych województw dzielących się na powiaty i gminy	34	32	35	24	31
12 bardzo dużych województw dzielących się na powiaty i gminy	27	18	12	3	7
Inny wariant	1	1	2	0	5
Trudno powiedzieć	7	10	6	10	8

W tabeli uwzględniono ugrupowania, które uzyskały co najmniej 5% wskazań.

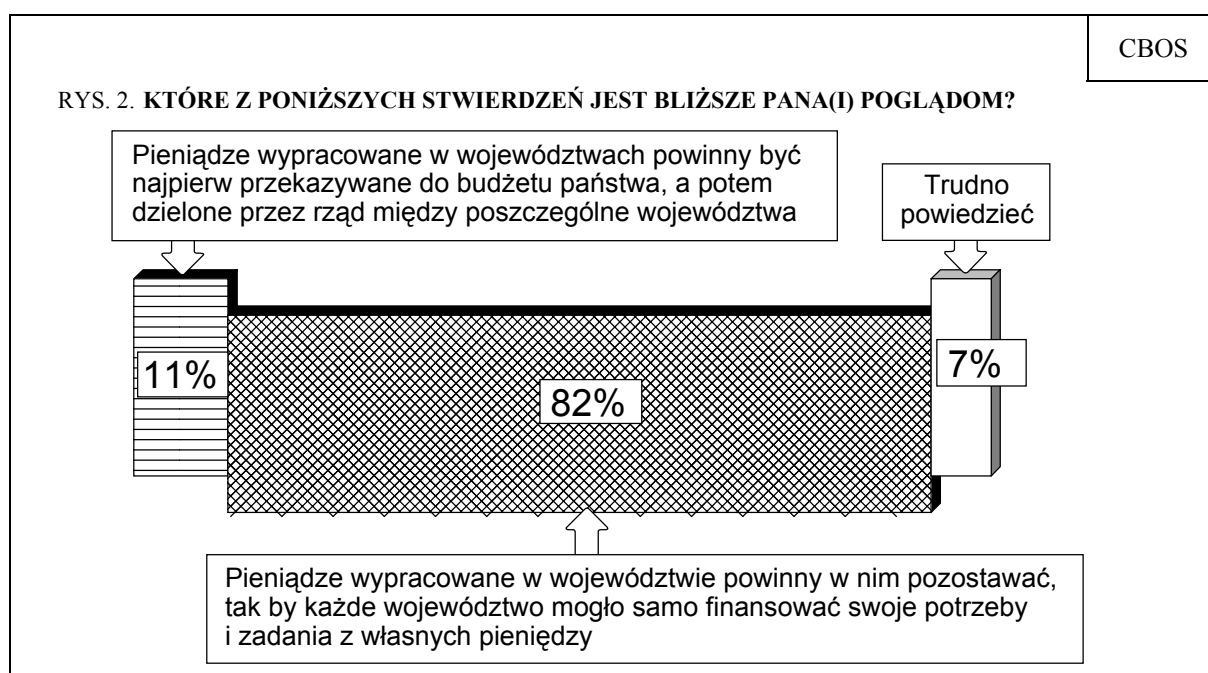
Niemal we wszystkich elektoratach, z wyjątkiem PSL, największy odsetek stanowią zwolennicy poprzedniego sposobu podziału kraju na siedemnaście województw, dzielących się na powiaty i gminy. Sympatykom PSL zdecydowanie najbardziej odpowiada natomiast stan obecny.

Rządowa koncepcja zmniejszenia liczby województw do dwunastu i podziale ich na powiaty i gminy znajduje zwolenników przede wszystkim wśród wyborców Unii Wolności. Sympatycy koalicyjnej AWS mniej chętnie przyjmują taką możliwość. Zaskakująca jest natomiast zgodność poglądów wyborców AWS i SLD - każdy z zaproponowanych wariantów cieszy się w tych elektoratach zbliżoną akceptacją.

Pogląd wyrażany przez więcej niż co czwartego zwolennika AWS, którzy uważają za najlepszy podział terytorialny obecnie funkcjonujący, stoi w pewnej sprzeczności z opiniami wyborców tego ugrupowania na temat znaczenia kwestii podziału terytorialnego. Jak wspomnieliśmy wcześniej, tylko 15% sympatyków AWS zanegowało potrzebę zmian, zdecydowana większość przypisała natomiast tej sprawie mniejszą lub większą wagę, uznając tym samym konieczność - szybszej lub wolniejszej - reformy. Wydaje się zatem, że w przypadku części wyborców AWS, poparcie dla reformy podziału terytorialnego należy traktować jedynie w kategoriach deklaracji, nie pociąga ono bowiem za sobą aprobaty jakiegokolwiek innej koncepcji podziału poza obecnie istniejącym.

TAK DLA SAMOFINANSUJĄCEGO SIĘ WOJEWÓDZTWA!

Większość koncepcji nowego podziału terytorialnego kraju nie sprowadza się jedynie do zmiany liczby województw i utworzenia powiatów. Konsekwencją i uzupełnieniem tego byłyby również zmiana sposobu finansowania jednostek terytorialnych, które w nowym układzie same decydowałyby o przeznaczeniu na swoje potrzeby pieniędzy wypracowanych na danym terenie. Ta nowa koncepcja finansowania potrzeb województwa, a tym samym większej jego samodzielności, cieszy się zdecydowanym poparciem społecznym.

We wszystkich grupach społeczno-zawodowych dominuje poparcie dla samofinansujących się województw. Koncepcja centralnego rozdziału środków finansowych pomiędzy województwa znajduje nieco większe uznanie wśród osób z wyższym wykształceniem (15%), kadry kierowniczej i inteligencji (18%) oraz mieszkańców największych miast (17%).

Opinii w tej kwestii nie różnicują poglądy polityczne badanych, notujemy jednak pewne różnice w zapatrywaniu się na tę sprawę wyborców największych ugrupowań politycznych. Przekonanie, że województwo powinno mieć możliwość samodzielnego decydowania o przeznaczeniu środków finansowych wypracowanych na jego terenie, wyraża zdecydowana większość sympatyków wszystkich partii. Centralny rozdział środków finansowych pomiędzy województwa ma jednak szczególnie wielu zwolenników wśród osób, które w ostatnich wyborach głosowały na UP lub na PSL.

Tabela 4

w procentach

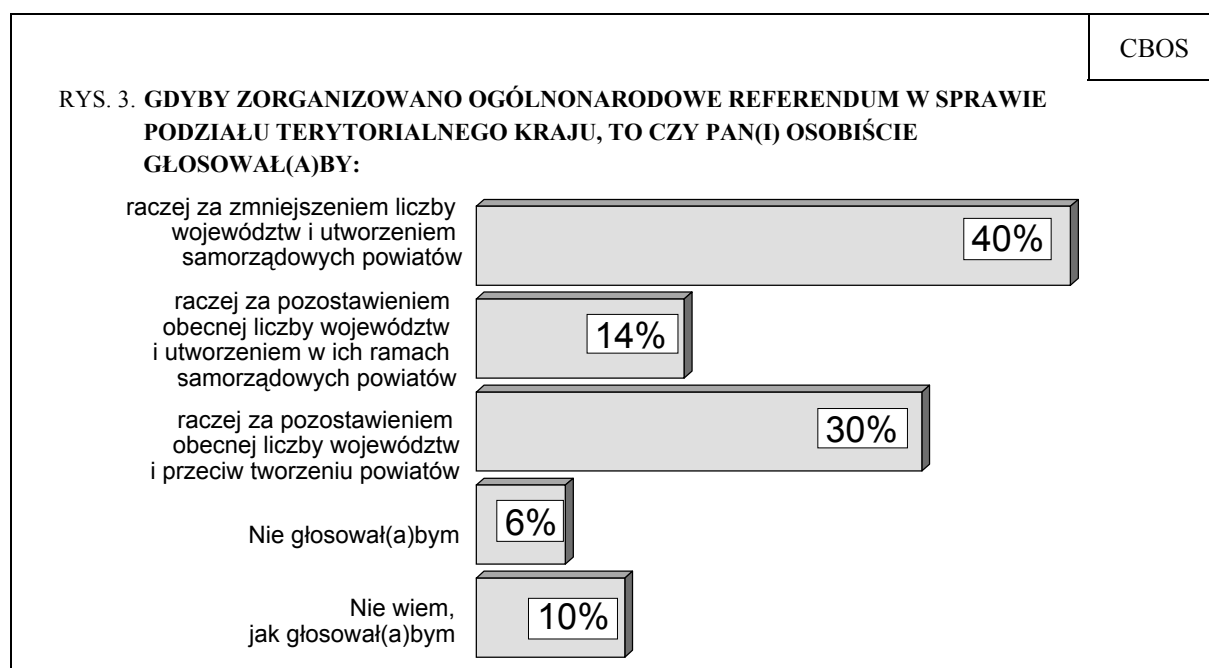
Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) poglądom?	Wskazania elektoratów największych ugrupowań politycznych				
	UW	AWS	SLD	PSL	UP
Pieniądze wypracowane w województwie powinny być najpierw przekazywane do budżetu państwa, a potem dzielone przez rząd między poszczególne województwa	8	9	10	16	16
Pieniądze wypracowane w województwie powinny w nim pozostawać, tak by każde województwo mogło samo finansować swoje potrzeby i zadania z własnych pieniędzy	84	84	86	82	76
Trudno powiedzieć	8	7	4	2	8

W tabeli uwzględniono ugrupowania, które uzyskały co najmniej 5% wskazań.

U podłoża powszechnego poparcia dla województwa samofinansującego swoje potrzeby z własnych środków wydaje się leżeć, znane z innych badań CBOS, społeczne przekonanie o „tonięciu” pieniędzy w rozbudowanych strukturach biurokratycznych. Pozostawianie środków finansowych do dyspozycji wojewodów pozwalałoby uniknąć tych strat. Ponadto nie bez znaczenia jest zapewne często podnoszony argument o lepszej znajomości potrzeb danego terenu wśród władz lokalnych i wynikającej z niej możliwości bardziej właściwego rozdziału pieniędzy.

JAK GŁOSOWALIBYŚMY W REFERENDUM?

Jedną z propozycji rozwiązania kwestii podziału administracyjnego kraju zgodnie z oczekiwaniami społecznymi jest poddanie jej pod głosowanie w referendum powszechnym. Zdaniem zwolenników tej koncepcji, referendum pozwoliłoby rozstrzygnąć wątpliwości dotyczące zasadności i potrzeby dokonywania reform, a w razie uzyskania poparcia dla nich - wyłoniłoby najbardziej akceptowaną społecznie formę przyszłego podziału kraju.

Udział w ogólnonarodowym referendum w sprawie podziału terytorialnego kraju deklaruje zdecydowana większość ankietowanych. Pomimo wszystkich rozbieżności dotyczących przyszłej liczby województw i zastrzeżeń co do zasadności tworzenia powiatów, największa część badanych poparłaby zmniejszenie liczby województw i utworzenie powiatów samorządowych. Mniej zwolenników miałoby utrzymanie *status quo* w dziedzinie podziału kraju. Wydaje się zatem, że w referendum wygraliby zwolennicy radykalnych zmian. Jeśli jednak uwzględnimy fakt, iż co dziesiąty respondent nie zdecydował się jeszcze, którą koncepcję poparłby, a znaczący odsetek badanych wybrałby rozwiązanie kompromisowe - pozostawienie obecnej liczby województw i utworzenie w ich ramach powiatów samorządowych - wówczas społeczne poparcie dla reform proponowanych przez rząd staje

pod znakiem zapytania. Trudno bowiem przewidzieć, jaki system podziału poparłyby w referendum te osoby, jeśli musiałyby wybrać między radykalną zmianą a utrzymaniem stanu obecnego, nie mając możliwości wypowiedzenia się za opcją kompromisową.

Zmniejszenie liczby województw i utworzenie powiatów poparliby w referendum przede wszystkim mieszkańcy największych miast (53%) oraz badani o wyższym statusie społeczno-zawodowym: legitymujący się wyższym wykształceniem (63%), kadra kierownicza i inteligencja (58%), prywatni przedsiębiorcy (55%), osoby uzyskujące wysokie dochody (54%). Za reformą w tej postaci opowiedzieliby się także mieszkańcy regionu północnego (55%). Przeciwno zmianom głosowaliby częściej w porównaniu z innymi badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym (37%), rolnicy (49%), pracownicy fizyczno-umysłowi (36%) i robotnicy niewykwalifikowani (35%) oraz mieszkańcy regionów zachodniego (37%) i środkowozachodniego (36%). Opcję kompromisową poparliby w referendum przede wszystkim respondenci reprezentujący region wschodni (23%) oraz najmniejsze miasta (19%).

Jednoznacznie za zmniejszeniem liczby województw i utworzeniem samorządowych powiatów opowiedzieliby się w referendum zwolennicy wszystkich większych ugrupowań politycznych z wyjątkiem PSL, którego wyborcy głosowaliby w większości za utrzymaniem stanu obecnego.

Spółeczeństwo nie uważa reformy terytorialnej kraju za sprawę priorytetową. Wypowiedzi badanych, którzy w większości preferują sprawdzone rozwiązania - podział obecny lub poprzedni, wprowadzony ponad dwadzieścia lat temu - wskazują ponadto na obawy związane z planowanymi zmianami. Wynik ewentualnego referendum w tej sprawie jest obecnie trudny do przewidzenia, także ze względu na stosunkowo licznie popierane rozwiązanie kompromisowe - utworzenie powiatów w ramach obecnie istniejących województw - oraz znaczący odsetek osób nie mających preferencji w tej kwestii.

Tabela 1. Ostatnio mówi się o konieczności dokonania zmian w podziale administracyjnym kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie nowego podziału terytorialnego kraju jest sprawą: 1 - bardzo ważną, należy ją załatwić w pierwszej kolejności; 2 - ważną, ale można ją rozpatrywać bez pośpiechu; 3 - mało ważną, można spokojnie odłożyć ją na później; 4 - w ogóle nie ma potrzeby dokonywania zmian w podziale kraju

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	31	24	27	8	1153
Płeć						
Mężczyźni	12	34	24	26	5	546
Kobiety	7	29	24	29	10	607
Wiek						
do 24 lat	14	36	22	22	5	160
25-34	8	31	28	28	4	205
35-44	11	31	25	28	5	247
45-54	8	35	22	31	4	215
55-64	6	31	26	25	13	142
65 lat i więcej	8	24	22	28	18	184
Miejsce zamieszkania						
Wieś	8	28	19	36	9	427
Miasto do 20 tys.	9	32	26	28	5	140
od 21 do 100 tys.	12	33	20	27	8	229
101-500 tys.	10	32	32	20	7	208
501 tys. i więcej mieszk.	9	39	33	12	7	149
Region						
Północny	11	39	22	20	8	136
Zachodni	8	31	27	30	4	122
Środkowo-zachodni	10	35	27	33	9	175
Środkowy	8	33	25	24	9	210
Wschodni	8	31	18	35	8	125
Południowo-wschodni	10	38	16	27	9	185
Południowo-zachodni	9	33	27	25	5	200
Wykształcenie						
Podstawowe	6	23	20	33	17	372
Zasadnicze zawodowe	9	34	24	27	5	321
Średnie	11	35	27	26	2	368
Wyższe	14	43	31	10	2	92
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	13	46	27	13	2	70
Prac. umysł. niż. szczebla	11	32	33	24	0	98
Pracownicy fiz.- umysł.	7	37	23	32	1	76
Robotnicy wykwalifikowani	11	38	27	22	1	138
Robotnicy niewykwalifik.	9	22	21	39	10	52
Rolnicy	4	20	15	53	8	59
Prywatni przedsiębiorcy	12	48	15	22	3	65
Bierni zawodowo						
Renciści	4	26	19	35	16	138
Emeryci	10	28	24	25	13	217
Uczniowie i studenci	16	31	32	15	6	64
Bezrobotni	8	21	28	31	12	107
Gospodynie domowe i inni	10	34	23	23	10	68
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	12	46	22	18	1	114
Sektor państwowy	10	32	28	27	2	107
Sektor prywatny	11	37	24	26	2	287
Spółdzielczość	9	22	45	23	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	6	30	20	31	13	194
201 - 325	8	26	25	32	9	235
326 - 449	10	37	25	23	4	213
450 - 599	7	37	25	26	5	164
Powyżej 599 zł	15	37	25	18	6	184
Ocena własnych war. mater.						
Złe	8	24	26	33	9	304
Średnie	8	33	22	28	9	266
Dobre	14	36	27	20	4	282
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	11	40	21	22	7	51
Raz w tygodniu	10	32	23	28	8	572
Kilka razy w miesiącu	7	29	26	29	9	152
Kilka razy w roku	8	29	26	27	9	266
W ogóle nie uczestniczy	9	33	27	27	3	109
Poglądy polityczne						
Lewica	8	32	29	29	2	279
Centrum	6	29	29	28	8	343
Prawica	17	41	20	18	4	321
Trudno powiedzieć	4	21	16	39	21	207

Tabela 2. Który z poniżej przedstawionych sposobów podziału administracyjnego kraju uważa Pan(i) osobiście za najlepszy? 1 - 49 małych województw, dzielących się na gminy, bez powiatów, czyli tak jak jest teraz; 2 - 25 średniej wielkości województw dzielących się na powiaty i gminy; 3 - 17 dużych województw dzielących się na powiaty i gminy; 4 - 12 bardzo dużych województw dzielących się na powiaty i gminy;

(%)

	1	2	3	4	Inny wariant	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	13	27	13	1	11	1151
Płeć							
Mężczyźni	35	11	30	16	1	7	543
Kobiety	34	15	24	11	1	15	607
Wiek							
do 24 lat	34	21	23	12	3	7	160
25-34	42	14	20	15	0	9	205
35-44	33	17	26	17	0	7	247
45-54	39	11	29	12	1	7	215
55-64	28	9	37	12	1	12	140
65 lat i więcej	27	6	29	11	2	25	184
Miejsce zamieszkania							
Wieś	44	12	21	7	1	15	427
Miasto do 20 tys.	30	14	31	16	2	6	138
od 21 do 100 tys.	30	12	33	12	1	12	229
101-500 tys.	31	15	29	12	0	5	208
501 tys. i więcej mieszk.	21	17	27	23	3	10	149
Region							
Północny	22	11	36	16	4	11	133
Zachodni	40	16	24	11	1	8	122
Środkowozachodni	44	12	19	16	1	9	175
Środkowy	33	12	21	17	2	15	210
Wschodni	42	12	30	8	0	9	125
Południowo-wschodni	28	13	31	13	0	15	185
Południowo-zachodni	34	17	30	11	1	8	200
Wykształcenie							
Podstawowe	36	11	23	9	1	20	370
Zasadnicze zawodowe	39	15	24	11	1	9	321
Średnie	33	14	30	16	2	5	368
Wyższe	17	14	38	27	0	4	92
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	20	15	34	29	0	2	70
Prac. umysł. niż. szczebla	37	16	24	16	2	5	98
Pracownicy fiz. - umysł.	35	22	20	16	0	7	76
Robotnicy wykwalifikowani	40	14	30	13	0	3	138
Robotnicy niewykwalifik.	40	11	21	15	0	14	52
Rolnicy	55	9	6	13	0	17	59
Prywatni przedsiębiorcy	29	14	34	18	2	2	65
Bierni zawodowo							
Renciści	39	8	26	9	1	17	135
Emeryci	24	9	36	11	1	18	217
Uczniowie i studenci	26	26	23	15	2	8	64
Bezrobotni	43	13	17	11	0	16	107
Gospodynie domowe i inni	33	13	32	4	5	13	68
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	28	15	30	23	1	4	114
Sektor państwowy	39	12	30	16	1	2	107
Sektor prywatny	33	16	27	17	1	7	287
Spółdzielczość	52	21	16	9	0	2	26
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 200 zł	39	14	22	10	1	13	192
201 - 325	39	15	22	10	1	12	235
326 - 449	31	14	32	16	1	6	213
450 - 599	30	13	35	9	3	10	164
Powyżej 599 zł	21	9	36	23	1	10	184
Ocena własnych war. mater.							
Złe	41	11	22	12	1	12	304
Średnie	33	15	27	11	2	11	563
Dobre	29	11	30	19	1	9	282
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	24	6	30	25	1	14	51
Raz w tygodniu	34	13	28	12	1	11	572
Kilka razy w miesiącu	41	16	21	7	1	14	152
Kilka razy w roku	37	12	26	14	1	10	264
W ogóle nie uczestniczy	23	21	26	21	1	8	109
Poglądy polityczne							
Lewica	32	19	28	15	1	4	279
Centrum	38	12	25	13	1	12	343
Prawica	25	14	35	18	1	7	321
Trudno powiedzieć	46	8	15	7	1	24	205

Tabela 3. Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) poglądom?
 1 - Pieniądże wypracowane w województwach powinny być najpierw przekazywane do budżetu państwa, a potem dzielone przez rząd między poszczególne województwa; 2 - Pieniądże wypracowane w województwie powinny w nim pozostawać, tak by każde województwo mogło samo finansować swoje potrzeby i zadania z własnych pieniędzy

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	82	7	1153
Płeć				
Mężczyźni	11	84	4	546
Kobiety	10	80	10	607
Wiek				
do 24 lat	10	85	5	160
25-34	10	85	5	205
35-44	10	84	6	247
45-54	13	82	5	215
55-64	12	76	12	142
65 lat i więcej	9	79	13	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	10	80	9	427
Miasto do 20 tys.	8	80	12	140
od 21 do 100 tys.	12	83	9	229
101-500 tys.	12	85	3	208
501 tys. i więcej mieszk.	17	76	7	149
Region				
Północny	3	93	4	136
Zachodni	9	87	4	122
Środkowo-zachodni	10	85	5	175
Środkowy	16	73	11	210
Wschodni	12	79	10	125
Południowo-wschodni	9	80	10	185
Południowo-zachodni	12	83	5	200
Wykształcenie				
Podstawowe	9	78	13	372
Zasadnicze zawodowe	11	84	5	321
Średnie	11	86	3	368
Wyższe	15	80	5	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	76	6	70
Prac. umysł. niż. szczebla	6	92	1	98
Pracownicy fiz.- umysł.	14	85	1	76
Robotnicy wykwalifikowani	13	80	8	138
Robotnicy niewykwalifik.	10	86	5	52
Rolnicy	15	75	9	59
Prywatni przedsiębiorcy	10	85	5	65
Bierni zawodowo				
Renciści	10	78	12	138
Emeryci	12	78	11	217
Uczniowie i studenci	3	91	6	64
Bezrobotni	5	88	7	107
Gospodynie domowe i inni	11	84	5	68
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	8	88	5	114
Sektor państwowy	13	85	2	107
Sektor prywatny	12	83	5	287
Spółdzielczość	10	90	0	26
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	10	82	8	194
201 - 325 zł	8	84	8	235
326 - 449 zł	12	84	4	213
450 - 599 zł	11	81	7	164
Powyżej 599 zł	13	80	7	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	82	7	304
Średnie	10	82	8	566
Dobre	10	83	7	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	10	83	7	51
Raz w tygodniu	10	82	8	572
Kilka razy w miesiącu	17	77	6	152
Kilka razy w roku	9	84	7	266
W ogóle nie uczestniczy	9	85	6	109
Poglądy polityczne				
Lewica	12	84	4	279
Centrum	13	80	6	343
Prawica	10	86	4	321
Trudno powiedzieć	5	76	19	207

Tabela 4. Gdyby zorganizowano ogólnonarodowe referendum w sprawie podziału terytorialnego kraju, to czy Pan(i) osobiście głosował(a)by: 1 - raczej za zmniejszeniem liczby województw i utworzeniem samorządowych powiatów; 2 - raczej za pozostawieniem obecnej liczby województw i utworzeniem w ich ramach samorządowych powiatów; 3 - raczej za pozostawieniem obecnej liczby województw i przeciw tworzeniu powiatów; 4) Nie głosował(a)by; 5) Nie wiem, jak głosował(a)by

	(%)					Liczba osób
	1	2	3	4	5	
Ogółem	40	14	30	6	10	1152
Płeć						
Mężczyźni	43	14	33	4	6	545
Kobiety	37	14	28	7	13	607
Wiek						
do 24 lat	39	19	29	3	10	159
25-34	40	13	33	5	8	205
35-44	41	16	33	5	5	247
45-54	38	15	35	3	9	215
55-64	44	10	27	8	11	142
65 lat i więcej	37	10	22	13	18	184
Miejsce zamieszkania						
Wieś	30	15	36	7	12	427
Miasto do 20 tys.	41	19	27	5	8	140
od 21 do 100 tys.	44	12	28	6	10	229
101-500 tys.	45	15	30	4	5	208
501 tys.i więcej mieszk.	53	9	21	5	12	148
Region						
Północny	55	7	22	5	11	136
Zachodni	34	12	37	9	7	122
Środkowozachodni	33	18	36	4	9	175
Środkowy	39	12	31	4	14	209
Wschodni	29	23	33	3	12	125
Południowo-wschodni	43	14	25	7	12	185
Południowo-zachodni	44	14	30	8	4	200
Wykształcenie						
Podstawowe	31	14	28	9	18	372
Zasadnicze zawodowe	32	16	37	7	8	321
Średnie	49	14	29	3	5	367
Wyższe	63	11	21	0	4	92
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	58	15	19	1	8	70
Prac.umysł.niż.szczebła	49	16	29	1	6	97
Pracownicy fiz. - umysł.	41	13	36	6	4	76
Robotnicy wykwalifikowani	39	19	33	4	5	138
Robotnicy niewykwalifik.	28	20	35	7	10	52
Rolnicy	21	8	49	3	18	59
Prywatni przedsiębiorcy	55	16	24	4	0	65
Bierni zawodowo						
Renciści	30	13	34	11	12	138
Emeryci	44	9	23	11	13	217
Uczniowie i studenci	41	17	25	5	11	64
Bezrobotni	26	18	39	5	11	107
Gospodynie domowe i inni	42	11	28	0	18	68
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	61	13	19	3	4	114
Sektor państwowy	38	14	41	2	5	106
Sektor prywatny	43	18	28	5	6	287
Spółdzielczość	31	17	50	0	2	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	30	13	31	9	16	194
201 - 325	33	16	39	3	10	235
326 - 449	48	13	29	3	6	213
450 - 599	45	15	29	3	8	164
Powyżej 599 zł	54	14	19	4	8	183
Ocena własnych war. mater.						
Złe	30	13	39	9	10	304
Średnie	39	15	29	5	11	566
Dobre	51	14	24	4	7	281
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	58	10	19	2	11	51
Raz w tygodniu	38	14	32	7	9	570
Kilka razy w miesiącu	31	21	29	7	12	152
Kilka razy w roku	41	11	33	3	12	266
W ogóle nie uczestniczy	47	13	27	8	4	109
Poglądy polityczne						
Lewica	40	18	33	4	5	279
Centrum	36	14	33	6	12	343
Prawica	55	14	22	5	4	319
Trudno powiedzieć	22	10	37	9	22	207